Wojsko oblało z WF-u

Kategoria: Aktualności
Opublikowano: wtorek, 25, czerwiec 2024 09:23
Tomasz Smaś
Odsłony: 936

Dowództwo Generalne Rodzajów Sił Zbrojnych niewłaściwie realizowało zadania dotyczące wychowania fizycznego, współzawodnictwa sportowego oraz obozów kondycyjno-szkoleniowych. W skontrolowanych jednostkach w latach 2020-2022 nie zapewniono żołnierzom porannego rozruchu, obowiązkowego wymiaru zajęć z wychowania fizycznego oraz niezbędnej infrastruktury do ćwiczeń. Zdarzało się, że zamiast instruktorów, zajęcia prowadziły osoby bez odpowiednich kwalifikacji. Nie dziwi zatem fakt, że w 2022 roku do egzaminu ze sprawności fizycznej nie przystąpiło 17 procent żołnierzy, a 9 procent otrzymało z niego oceny niedostateczne.

Jednym z ustawowych obowiązków żołnierzy zawodowych jest dbałość o sprawność fizyczną, zapewniającą wykonywanie przez nich zadań służbowych. Wynika to z ustawy o obronie Ojczyzny. Za kondycję fizyczną żołnierzy odpowiedzialni są dowódcy jednostek wojskowych. Do ich zadań należy zapewnienie odpowiednich warunków do utrzymania i rozwijania sprawności zgodnie z obowiązującymi przepisami, zarówno w godzinach służbowych, jak i pozasłużbowych. Zajęcia z wychowania fizycznego dostosowane są do specyfiki zadań wykonywanych przez jednostkę wojskową. A ocena indywidualnej sprawności żołnierzy weryfikowana jest poprzez coroczne egzaminy sprawności fizycznej, z których należy uzyskać pozytywny stopień.

Kontrola NIK miała na celu sprawdzenie realizacji zadań w zakresie wychowania fizycznego, współzawodnictwa sportowego oraz obozów kondycyjno-szkoleniowych w Dowództwie Generalnym Rodzajów Sił Zbrojnych oraz wybranych jednostkach podległych DG RSZ. Kontrolerzy zbadali, czy żołnierzom zapewniono warunki do zajęć z wychowania fizycznego oraz czy były one realizowane zgodnie z założeniami. Sprawdzono, czy uczestnictwo żołnierzy DG RSZ i podległych jednostek wojskowych we współzawodnictwie sportowym zostało ograniczone w związku z epidemią COVID-19, a także ich zaangażowaniem w sytuacje kryzysowe na granicy z Białorusią. Istotne było także to, czy udział żołnierzy w zajęciach sportowych wpływał na proces szkolenia, wymaganego na zajmowanych stanowiskach. Do kontroli wytypowano cztery jednostki różnego szczebla dowodzenia, które realizowały zróżnicowane zadania w obszarze wychowania fizycznego i przygotowania kondycyjnego żołnierzy: Dowództwo Generalne RSZ w Warszawie, 11 Lubuską Dywizję Kawalerii Pancernej w Żaganiu, 3 Brygadę Rakietową Obrony Powietrznej w Sochaczewie i 6 Brygadę Powietrznodesantową w Krakowie.

Najważniejsze ustalenia kontroli

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie oceniła wypełnianie zadań przez Dowództwo Generalne Rodzajów Sił Zbrojnych w zakresie wychowania fizycznego, współzawodnictwa sportowego oraz obozów kondycyjno-szkoleniowych. Jednostki wojskowe podległe Dowódcy Generalnemu RSZ realizowały te zadania jedynie w ograniczonym zakresie. NIK jako zasadniczą nieprawidłowość uznała nierealizowanie w Dowództwie Generalnym RSZ i jednostkach podległych obowiązkowego wymiaru zajęć z wychowania fizycznego zgodnego z rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej. W dokumencie zapisano, że zajęcia wychowania fizycznego i sportu prowadzone są w odniesieniu do żołnierzy zawodowych – co najmniej 4 godziny tygodniowo (DG RSZ, 3. BR OP, 11. DKPanc) lub żołnierzy zawodowych jednostek aeromobilnych – minimum 6 godzin tygodniowo (6. BPD). NIK ustaliła, że w okresie objętym kontrolą żadna z wymienionych jednostek nie realizowała wymaganego wymiaru zajęć.

W 11. DKPanc najczęstszą przyczyną nieobecności na zajęciach z wychowania fizycznego (w 43% przypadków) było szkolenie specjalistyczne w innej grupie. NIK zaznacza, że planowanie dwóch różnych szkoleń w tym samym czasie uniemożliwiało żołnierzom realizację pełnego zakresu zajęć programowych. Ponadto Dowódca Generalny RSZ nie zabezpieczył niezbędnej infrastruktury sportowej

Phoca PDF

do realizacji programu szkolenia z wychowania fizycznego oraz nie realizował obowiązkowego porannego rozruchu w latach 2021–2022. Negatywnie oceniono, że zajęcia z wychowania fizycznego w podległych Dowództwu Generalnemu RSZ jednostkach prowadzone były przez osoby niewykwalifikowane, odnotowano również ich nierzetelną ewidencję.

Nieobowiązkowe przedsięwzięcia sportowe podczas COVID-19

NIK zwraca uwagę na niekonsekwencję działania Dowództwa Generalnego RSZ i podległych mu jednostek. W latach 2020–2021 Minister Obrony Narodowej z powodu epidemii COVID-19 zwolnił żołnierzy zawodowych z egzaminu sprawności fizycznej. W tym czasie odwołano wiele ćwiczeń dowódczo-sztabowych, zajęć poligonowych oraz ćwiczeń międzynarodowych z udziałem polskich jednostek. Pomimo odwołanych przedsięwzięć szkoleniowych w SZ RP, wydania szeregu zakazów, wytycznych oraz rekomendacji związanych z epidemią, Dowództwo Generalne RSZ organizowało dodatkowe, nieobowiązkowe zajęcia sportowe i zgrupowania kondycyjno-szkoleniowe, które stwarzały niepotrzebne ryzyko zachorowania żołnierzy. Od 20 marca 2020 r. do 15 maja 2022 r. Dowództwo Generalne RSZ zaplanowało w podległych jednostkach wojskowych 70 dodatkowych zawodów, niewynikających z Planów-kalendarzy przedsięwzięć sportu powszechnego w Siłach Zbrojnych RP, z których zrealizowano 61. Uczestniczyło w nich 2650 żołnierzy, a zabezpieczało 350 żołnierzy zawodowych i 21 pracowników cywilnych. Ponadto w okresie epidemii COVID-19, w jednostkach wojskowych podległych DG RSZ odbyły się 92 zgrupowania kondycyjno-szkoleniowe do zawodów sportowych, w których udział wzięło 1163 uczestników. Przedsięwzięcia te były organizowane dla niewielkiej, wyselekcjonowanej liczby uczestników (tj. około 4 % żołnierzy podległych Dowódcy Generalnemu RSZ).

W tym samym czasie w DG RSZ i podległych jednostkach nie realizowano obowiązkowego programu szkolenia fizycznego, który powinien obejmować 100% żołnierzy i przyczynić się do zwiększenia sprawności fizycznej w wymiarze całych Sił Zbrojnych RP. Należy podkreślić, że negatywna ocena dotyczy wyłącznie nieobowiązkowej części współzawodnictwa sportowego, którą realizowało Dowództwo Generalne RSZ poza Planami-kalendarzami przedsięwzięć sportu powszechnego w Siłach Zbrojnych RP.

Wyniki sprawności fizycznej żołnierzy

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z ustawą o obronie Ojczyzny głównym zadaniem Sił Zbrojnych RP jest stanie na straży suwerenności i niepodległości państwa oraz jego bezpieczeństwa i pokoju. Realizacja tego zadania odbywa się m.in. poprzez szkolenie programowe żołnierzy zawodowych. Ustalenia kontroli wykazały, że ze względu na udział we współzawodnictwie sportowym, żołnierze nie brali udziału m.in. w głównych przedsięwzięciach związanych z przeznaczeniem jednostek wojskowych, w których pełnili służbę. W okresie objętym kontrolą z powodu epidemii sprawdzian sprawności fizycznej zorganizowano jedynie w 2022 r. W skontrolowanych jednostkach nie przystąpiło do niego około 17 % żołnierzy, a 9 % otrzymało oceny niedostateczne. NIK za jedną z podstawowych przyczyn wymienionych nieprawidłowości uznała niewłaściwy nadzór Dowódcy Generalnego RSZ, a także brak narzędzi, umożliwiających wyegzekwowanie udziału żołnierzy w sprawdzianie, w tym m.in. brak możliwości oddziaływania dyscyplinarnego na żołnierzy, którzy ze sprawdzianu sprawności fizycznej otrzymali ocenę negatywną.

Dowódca Generalny RSZ miał obowiązek stworzenia żołnierzom służącym w Dowództwie

Phoca PDF

odpowiednich warunków do treningów, jednak nie zagwarantował możliwości realizacji wszystkich zajęć, zawartych w programach szkolenia, obowiązujących od 1 stycznia 2020 r. do 15 września 2022 r. Ujęto w nich, m.in. udział w zajęciach z koszykówki oraz piłki nożnej w wymiarze odpowiednio 22 i 26 godzin rocznie. Stwierdzono, iż w kompleksie Warszawa – Żwirki i Wigury, w którym zgodnie z programami i grafikami szkolenia miały odbywać się zajęcia DG RSZ, nie było obiektów, umożliwiających przeprowadzenie zajęć z wymienionych dyscyplin. Pozostałe skontrolowane jednostki zapewniły żołnierzom niezbędną infrastrukturę. W przypadku, gdy brakowało jej w miejscu stacjonowania, jednostki korzystały z obiektów do nich nienależących na podstawie podpisanych umów.

W opinii NIK, dowódcy jednostek powinni zapewniać transport żołnierzy na szkolenie programowe, odbywające się poza jednostką. Niezabezpieczenie transportu na zajęcia, w ocenie Izby, mogło negatywnie wpływać na frekwencję. Żołnierze DG RSZ, 3. BR OP oraz 6. BPD wykorzystywali własne środki transportu, aby dotrzeć do obiektów poza jednostką, w których odbywało się szkolenie. Do obowiązków dowódców jednostek należało także zapewnienie możliwości korzystania z infrastruktury sportowej poza godzinami służbowymi. W trakcie kontroli ustalono, że nie otrzymali takiej możliwości żołnierze 3. BR OP, zarówno w dowództwie 3. BR OP, jak i w czterech z siedmiu dywizjonów wchodzących w skład Brygady. Przyczyną niedostępności obiektów sportowych był m.in. brak instruktorów w podległych dywizjonach.

Ponadto osoby prowadzące zajęcia sportowe nie zawsze miały kwalifikacje, co mogło potencjalnie narazić zdrowie żołnierzy w nich uczestniczących. W rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej z dnia 16 czerwca 2014 r. w sprawie zajęć z zakresu wychowania fizycznego i sportu realizowanych w komórkach organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej oraz jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych określono precyzyjnie kwalifikacje funkcyjnych prowadzących zajęcia sportowe. Spośród czterech skontrolowanych jednostek nieprawidłowości w tym zakresie wystąpiły w jednostkach podległych Dowódcy 11. DKPanc oraz w jednym przypadku w 6. BPD. Kontrola wykazała także, że w latach 2021–2022 w DG RSZ nie realizowano obowiązkowego porannego rozruchu fizycznego, który powinien być elementem kształtowania nawyków codziennej aktywności, wytrzymałości marszobiegowej i propagowania zdrowego stylu życia. Jego realizacji nie wliczało się do programowych zajęć z wychowania fizycznego.

Nieprawidłowa ewidencja zajęć

Ustalono także, że brakowało rejestru zajęć z wychowania fizycznego lub nierzetelnie go prowadzono. Tak było w przypadku Dowództwa Generalnego RSZ, które jako jedyna ze skontrolowanych jednostek nie przedstawiła NIK ewidencji frekwencji na zajęciach z wychowania fizycznego, pomimo obowiązku jej sporządzania. W związku z tym niemożliwe było sprawdzenie realizacji szkolenia programowego żołnierzy. Zgodnie z przepisami ewidencja zajęć z wychowania fizycznego powinna być prowadzona w dziennikach lekcyjnych. Na ich podstawie powinno być możliwe ustalenie nie tylko frekwencji, ale także wymiaru zrealizowanych godzin, zakresu programowego zajęć oraz osób odpowiedzialnych za ich prowadzenie.

Pozostałe jednostki sporządzały nierzetelnie wymaganą ewidencję zajęć. Przyjmowano różne zasady liczenia obecności żołnierzy, co spowodowało pojawienie się istotnych statystycznie różnic pomiędzy frekwencją podaną przez jednostki, a tą wyliczoną przez NIK, gdzie za podstawę wskazano faktyczną obecność na zajęciach. Zdarzały się sytuacje, kiedy przy nieobecności na zajęciach wszystkich szkolonych żołnierzy, w dokumentach ewidencyjnych wyliczona frekwencja wynosiła 40,0 %–96,3

Phoca PDF

%. Stosowane metody ewidencji spowodowały również, że zapisy dotyczące frekwencji na zajęciach z wychowania fizycznego w trzech skontrolowanych jednostkach były niezgodne z rejestrem obecności w systemie SEW on-line (funkcjonujący w Siłach Zbrojnych RP informatyczny system przeznaczony m.in. do ewidencjonowania żołnierzy).

Osobliwy dobór tematyki zgrupowań

Celem zgrupowań kondycyjno-szkoleniowych jest poprawa sprawności i wydolności fizycznej żołnierzy oraz nauczanie i doskonalenie wybranych umiejętności fizycznych. Należy zaznaczyć, że w czasie kontroli, NIK nie miała możliwości zidentyfikowania, które z przedsięwzięć organizowanych przez Dowództwo Generalne RSZ oraz jednostki podległe stanowiły zgrupowania kondycyjno-szkoleniowe według podanej powyżej definicji, a które były elementami przygotowującymi do współzawodnictwa sportowego. Dowództwo Generalne RSZ, w bazie Ośrodka Szkolenia Piechoty Górskiej w Dusznikach-Zdroju oraz Wojskowego Ośrodka Szkolenia Kondycyjnego w Zakopanem, zaplanowało do realizacji w latach 2020–2022 dziesięć narciarskich szkoleń uzupełniających w ramach zgrupowań kondycyjno-szkoleniowych, z czego zrealizowało osiem. W przedsięwzięciach tych udział wzięło 111 żołnierzy zawodowych, a całkowity koszt obozów wyniósł 59 tys. zł. W tym czasie nie realizowano zgrupowań kondycyjno-szkoleniowych o innej tematyce niż narciarstwo. W opinii NIK kierowani na te zgrupowania żołnierze zawodowi nie zajmowali stanowisk etatowych o specjalnościach wojskowych wymagających indywidualnych umiejętności jazdy na nartach. Ponadto nie opracowano kryteriów, jakie powinni spełniać żołnierze zawodowi kierowani na szkolenie specjalistyczne z wychowania fizycznego, w tym wymogów stanowiących podstawę udziału w zgrupowaniach narciarskich. W powyższych przedsięwzięciach, w poszczególnych latach nie przestrzegano zasady rotacyjności uczestników.

Wnioski do Ministra Obrony Narodowej o:

- Skuteczne egzekwowanie i nadzór nad realizacją obowiązujących przepisów, w obszarze wychowania fizycznego i sportu.
- Określenie w regulacjach wewnątrzresortowych (w tym w rozporządzeniu MON) dotyczących szkolenia żołnierzy zawodowych wyjątków, które umożliwiałyby dowódcom ograniczenie wymaganego wymiaru godzin szkolenia z wychowania fizycznego oraz porannego rozruchu fizycznego. Takie regulacje powinny uwzględniać m.in. sytuacje związane z epidemiami oraz zagrożeniami bezpieczeństwa, jakie pojawiły się w latach 2020–2022.
- Przygotowanie i wprowadzenie rozwiązań umożliwiających skuteczne egzekwowanie udziału żołnierzy w egzaminie ze sprawności fizycznej oraz motywowanie ich do jego zaliczenia.
- Wypracowanie i wdrożenie jednolitych dla SZ RP zasad liczenia frekwencji żołnierzy zawodowych na zajęciach z wychowania fizycznego oraz porannego rozruchu fizycznego.
- Unormowanie zasad organizacji transportu żołnierzy na obowiązkowe zajęcia z wychowania fizycznego, realizowane w godzinach służbowych poza miejscem stałej dyslokacji jednostek wojskowych.
- Zdefiniowanie terminu „zgrupowanie kondycyjno-szkoleniowe” w sposób jednoznacznie umożliwiający rozróżnienie pomiędzy zgrupowaniem, którego celem jest poprawa sprawności fizycznej i wydolności żołnierzy w związku z zajmowanym stanowiskiem (specjalnością wojskową), a zgrupowaniem przygotowującym do zawodów sportowych.
- Ograniczenie uprawnień dowódców jednostek wojskowych do organizacji jedynie zgrupowań kondycyjno-szkoleniowych, służących przygotowaniu żołnierzy do realizacji zadań zgodnie z wojennym przeznaczeniem jednostki.

Phoca PDF

Wojsko oblało z WF-u

Kategoria: Aktualności
Opublikowano: wtorek, 25, czerwiec 2024 09:23
Tomasz Smaś
Odsłony: 936

Źródło: NIK

Phoca PDF